Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.04.2019, sp. zn. 15 Tdo 1443/2018, ECLI:CZ:NS:2019:15.TDO.1443.2018.1

Číslo: 31/2019

Právní věta: Řízení o dovolání, Právo na spravedlivé soudní řízení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod I. Námitky extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními z nich učiněnými jsou námitkami, které se dotýkají porušení základních práv obviněného jakožto jednotlivce ve smyslu čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod a práva na spravedlivý proces v souladu s čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Uvedená základní práva však chrání obviněného, jakožto „slabší“ procesní stranu, a nejvyšší státní zástupce se jich proto nemůže na úkor této „slabší“ procesní strany dovolávat, neboť pravidla plynoucí z práva obviněného na obhajobu byla stanovena na jeho ochranu. Nejvyšší státní zástupce proto může námitku extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními z nich učiněnými v dovolání uplatnit pouze ve prospěch obviněného, ale nikoli v jeho neprospěch. V případě, kdy Nejvyšší soud porušení těchto základních práv obviněného na základě namítnutého extrémního rozporu shledá, má zásah Nejvyššího soudu v rámci dovolacího řízení podklad v čl. 4 a 90 Ústavy. Postoupení věci jinému orgánu § 171 odst. 1, § 188 odst. 1 písm. b), § 222 odst. 2, nebo § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. II. Postoupení věci jinému orgánu podle § 171 odst. 1, § 188 odst. 1 písm. b), § 222 odst. 2 nebo § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. se týká vždy skutku a nikoli jeho možného právního posouzení. Z výroku usnesení proto musí být zřejmé, o jaký skutek se jedná a jaký skutek bude předmětem rozhodování jiného příslušného orgánu. Pokud soud po provedeném dokazování zjistí jiné skutkové okolnosti, než na základě kterých byla podána obžaloba, nestačí nová skutková zjištění uvést jen v odůvodnění rozhodnutí. Orgán, jemuž se věc postupuje, bude totiž rozhodovat o tom skutku, který vzešel z výsledků dokazování před soudem, a nikoli o tom, pro který byla podána obžaloba. V tomto směru je postup soudu odlišný od zproštění obviněného obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř., kdy soud zprošťuje vždy pro skutek uvedený v žalobním návrhu bez ohledu na to, že by dokazováním byl případně prokázán odlišný průběh skutkového děje, právě z toho důvodu, že podle výsledků dokazování dospěl k závěru, že se ve skutku označeném v žalobním návrhu nejedná o trestný čin a není ani namístě postoupit věc jinému orgánu k projednání, neboť se nemůže jednat ani o přestupek nebo kárné provinění.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.04.2019

Spisová značka: 15 Tdo 1443/2018

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Postoupení věci jinému orgánu, Právo na spravedlivé soudní řízení, Řízení o dovolání

Předpisy: čl. 6 předpisu č. 209/1992Sb.
§ 171 odst. 1 tr. ř.

§ 188 odst. 1 písm. b) tr. ř.
§ 222 odst. 2 tr. ř.
§ 257 odst. 1 písm. b) tr. ř.
§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání podané nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného S. B. proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 2. 2018, sp. zn. 50 To 63/2018, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Tachově pod sp. zn. 9 T 107/2016.

Poznámka redakce: shodný právní názor je obsažen v usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1474/2018.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením Okresního soudu v Tachově ze dne 2. 11. 2017, č. j. 9 T 107/2016-183, byla trestní věc obviněného S. B. stíhaného pro přečin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku a pokus přečinu ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1, § 146 odst. 1 tr. zákoníku, postoupena podle § 222 odst. 2 tr. ř. k projednání Městskému úřadu v T., neboť soud shledal, že se nejedná o trestný čin, ale mohlo by se jednat o přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. Soud prvního stupně dospěl k tomuto závěru, když akceptoval obhajobu obviněného, že brzdový pedál sešlápl omylem, a tudíž chybí úmysl spáchat žalované přečiny.

2. Podle obžaloby, a jak je shodně uvedeno v usnesení soudu prvního stupně, mělo jednání obviněného spočívat v tom, že dne 23. 12. 2015 kolem 13:20 hodin na dálnici D5 za výjezdem 128 ve směru jízdy na P., v prostoru km 127,3 až 126,8 v místě provádění opravy zařízení dálnice pracovníky správce komunikace, v řádně označeném operativním pracovním místě, kde byla dopravním zařízením omezena nejvyšší dovolená rychlost na 100 km/h, následně na 80 km/h a měnil se počet jízdních pruhů, obviněný při řízení motorového vozidla nerespektoval dopravní značení s omezením nejvyšší dovolené rychlosti, kdy v úseku předjel několik vozidel, a po chvíli se slovy: „Kurva, podrž to, rovně, čuráku jeden, ty vole, ty buzerante zamrdanej," musel intenzivním brzděním zpomalit svůj vůz, jelikož dojel nákladní soupravu složenou z tahače a nákladního návěsu řízenou poškozeným R. L., který v souladu s aktuální dopravní situací za užití směrového světla plynule přejížděl z pravého jízdního pruhu, který končil, do levého jízdního pruhu, který se stal pruhem středním. Obviněný se záměrem domoci se uvolnění jízdního pruhu opakovaně problikával poškozeného dálkovými světly, kdy vzápětí začínajícím levým pruhem nákladní soupravu předjel se slovy: „Opravdu seš dobrej, vole," bez dodržení bezpečné vzdálenosti v rychlosti 114 km/h se zařadil do středního pruhu před uvedenou nákladní soupravu ve vzdálenosti 2 metrů, a aniž by to vyžadovala bezpečnost provozu, srozuměn s tím, že může způsobit přinejmenším škodu na majetku a zdraví, snížil náhle rychlost jízdy přibrzděním na rychlost 76 km/h, přičemž poškozený na vzniklou nebezpečnou situaci již nestihl zareagovat a v prostoru km 126,8 ve směru jízdy na P. narazil nákladní soupravou do zadní části vozidla obviněného, při tomto nárazu došlo k odražení a vychýlení vozidla obviněného ze směru jízdy, kdy došlo k poškození zadní části jeho vozidla a přední části tahače poškozeného. Na přední části tahače vznikla škoda ve výši 13 578 Kč společnosti D. H. a tímto jednáním obviněný ohrozil zdraví a majetek, když musel být srozuměn s tím, že takovýmto bezohledným jednáním, vzhledem k rychlosti jízdy automobilů, intenzitě brzdění, malé vzdálenosti mezi automobily a vzhledem k charakteru obou automobilů, zapříčinil střet těchto automobilů a mohl

způsobit zranění poškozeného.

3. Proti usnesení soudu prvního stupně podal státní zástupce stížnost, kterou Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 21. 2. 2018, č. j. 50 To 63/2018-195, podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

II.
Dovolání

4. Usnesení soudu druhého stupně napadl nejvyšší státní zástupce dovoláním, v němž uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f), g) a l) tr. ř. Připustil, že důkazy neumožňují učinit spolehlivý závěr o tom, že by jednání obviněného naplnilo také znaky pokusu přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku, neboť obviněný s ohledem na okolnosti incidentu nemohl předpokládat jakýkoli negativní následek na zdraví poškozeného ani jiných účastníků silničního provozu. Dovolací výhrady zaměřil pouze proti závěrům soudů o neúmyslném vybrždění poškozeného, tedy proti závěru o absenci úmyslného zavinění u přečinu poškození cizí věci. Rozhodnutí soudů obou stupňů jsou zatížena vadou založenou na extrémním nesouladu skutkových zjištění s výsledky provedeného dokazování. Pochybení soudů spatřuje v tom, že při vyhodnocení důkazů ohledně úmyslu obviněného vybočily z mezí volného hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. Dostatečně se nevypořádaly s provedenými důkazy z hlediska jejich skutečné vypovídací hodnoty, přičemž toto hodnocení zcela odporuje zásadám formální logiky. Důkazy nebyly hodnoceny ve vzájemném kontextu a na základě jejich chybného hodnocení byla nesprávně aplikována zásada *in dubio pro reo*. Z hlediska zavinění postačuje u trestného činu poškození cizí věci nepřímý úmysl. Soudy nebyl nijak zpochybněn objektivní průběh skutkového děje. Obviněný měl k samotnému okamžiku brzdění v průběhu trestního řízení dvě zcela odlišné verze, které si vzájemně odporovaly. Soud přitom první verzi obviněného označil za nepravdivou a vycházel toliko z jeho druhé verze. Průběh události podle této verze pak zcela nevyloučil ani znalec, byť shledal pravděpodobnějším průběh děje uvedený v obžalobě. Závěr soudů obou stupňů považuje nejvyšší státní zástupce za zcela nesprávný, nelogický, nezohledňující další důkazy, jako např. kamerové záznamy.

5. Nejvyšší státní zástupce dále uvedl, že si je vědom práva obviněného na volbu vlastní formy obhajoby, avšak druhá verze, že omylem sešlápl brzdový i plynový pedál současně, je vyloučena kamerovými záznamy z mýtné brány i z vozidla poškozeného, které zcela zjevně vypovídají o stylu jízdy obviněného i o vybrždovacím manévru. Soud prvního stupně nehodnotil druhou výpověď obviněného v kontextu se zbylými důkazy a nijak se nevypořádal s nepravdivým tvrzením obviněného o existenci protijedoucího vozidla, o kterém zjevně lhal i ve své druhé výpovědi. Dále namítl, že soud opomněl, že znalecký posudek je jen jedním z mnoha důkazů, a že se znalec nemohl objektivně vyjádřit k úmyslnému zavinění. Obviněný je profesionální a zkušený řidič, měl běžnou obuv a sešlápnutí obou pedálů neodpovídalo dopravní situaci ani stylu jízdy. Musel vědět o vozidle poškozeného, před tohoto úmyslně najel a zabrzdil, aniž by k tomu měl důvod. K argumentaci soudu prvního stupně konstatoval, že úmyslem řidičů při tzv. vybrždování není zpravidla způsobit dopravní nehodu, škodu na majetku či ohrozit své zdraví, ale přinutit poškozeného ke zpomalení nebo zastavení. S ohledem na uvedené lze dovodit, že při řádném hodnocení provedených důkazů v souladu s § 2 odst. 6 tr. ř. by soud musel dospět k logickému závěru, že obviněný před poškozeného vjel a brzdil úmyslně a je mu namístě přičítat zavinění ve formě eventuálního úmyslu a uznat ho vinným přečinem poškození cizí věci. V této souvislosti nelze shledat případným odkaz soudu prvního stupně na zásadu *in dubio pro reo*. Soud hodnotil důkazy jednostranně a jednotlivě, nikoli ve vzájemných souvislostech, a část z nich v podstatě pominul, resp. z nich vyvodil nelogické závěry a soud druhého stupně tento nedostatek nenapravil. Nejvyšší státní zástupce uvedl, že si je vědom, že jeho námitky jsou skutkového charakteru, ale napadená rozhodnutí jsou zatížena extrémním nesouladem skutkových zjištění a provedených důkazů. Rozhodování o dovolání se nesmí ocitnout mimo rámec základních zásad trestního práva, které musí být respektovány i v řízení o mimořádných opravných prostředcích. Podle judikatury je přípustné dovolání opřené o námitku extrémního

rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů a provedenými důkazy pod dovolacím důvodem podle § 265 odst. 1 písm. g) tr. ř. a Nejvyšší soud tuto dovolací argumentaci nejvyššího státního zástupce v minulosti akceptoval. Zdůraznil, že za extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů a těmito soudy provedenými důkazy je považován exces v průběhu dokazování nebo hodnocení důkazů, který odporuje pravidlům zakotveným v § 2 odst. 5, 6 a § 125 tr. ř.

6. Názory stran toho, zda je nejvyšší státní zástupce v dovolacím řízení oprávněn vznést v neprospěch obviněného námitku extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů a provedenými důkazy, se různí a zatímco v některých rozhodnutích Nejvyšší soud tuto námitku akceptoval (např. usnesení ze dne 29. 7. 2009, sp. zn. 8 Tdo 357/2009, ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 8 Tdo 109/2014, či ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tdo 1131/2016), z jiných rozhodnutí lze naopak dovodit, že je tuto námitku v dovolacím řízení oprávněn vznést toliko obviněný (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1163/2016, či usnesení ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 7 Tdo 35/2018). Nejvyšší státní zástupce stručně zrekapituloval závěry posledně zmiňovaného usnesení Nejvyššího soudu a uvedl, že sice lze přitakat argumentaci Nejvyššího soudu, že pojem tzv. extrémního nesouladu je zakotven v pramenech ústavního a mezinárodního práva jako právo na spravedlivý proces, které je zaručeno toliko jednotlivci, tímto jednotlivcem může být i stát, pokud vystupuje jako rovnoprávný účastník řízení, avšak v trestním řízení není rovnoprávným účastníkem, a tudíž mu subjektivní právo na spravedlivý proces nesvědčí. Toto ale není samo o sobě důvodem k vyloučení nejvyššího státního zástupce z oprávnění vznést námitku extrémního nesouladu, neboť tato souvisí s obecnější problematikou spravedlivého soudního rozhodování, které je ústavně chráněnou hodnotou a vyjádřením demokratického právního státu. Pokud je existence extrémního nesouladu v rozhodnutí v neprospěch obviněného, je zasaženo do jeho ústavně zaručeného individuálního práva na spravedlivý proces, avšak pokud svědčí extrémní nesoulad ve prospěch obviněného, nelze takové rozhodnutí považovat za spravedlivé a ústavně konformní. Podle judikatury právo na spravedlivý proces nezaručuje úspěch ve věci. Pokud tedy uplatní nejvyšší státní zástupce námitku tzv. extrémního nesouladu v neprospěch obviněného (rozhodnutí vyznívá v jeho prospěch), pak uvedená námitka směřuje k ochraně této ústavní hodnoty, resp. k ochraně objektivního práva jakožto komponentu demokratického právního státu. Dále uvedl, že ani odkaz Nejvyššího soudu na aplikaci čl. 4 a 90 Ústavy nemůže vyloučit možnost nejvyššího státního zástupce extrémní nesoulad namítat. Tato ustanovení nelze chápat pouze jako ochranu subjektivních práv obviněného, neboť poskytují ochranu i právům objektivním, kam rovněž spadá právo státu na spravedlivé potrestání pachatele v rámci veřejného zájmu. Skutečnost, že se institut extrémního nesouladu vyvinul na základě judikatury Ústavního soudu z podnětu stížností obviněných, není sama o sobě důvodem, aby tento institut nemohl ve svém dovolání uplatnit i nejvyšší státní zástupce na podkladě obecné povinnosti soudů poskytovat ochranu právům.

7. Označení obviněného jako „slabší procesní strany“ koliduje s čl. 96 odst. 1 Ústavy. Rovnosti stran se podle tohoto ustanovení může dovolávat i stát, jakožto jedna ze stran trestního řízení. Připustil, že tato rovnost nemůže být absolutní, a to i s ohledem na koncept tzv. *favores defensionis*, nicméně z judikatury Ústavního soudu nelze dovozovat, že by právě námitku extrémního nesouladu bylo možno za *favores defensionis* považovat, neboť tento rozdíl mezi oprávněními nevyplývá ani z normy, ani z povahy věci. Dále poukázal na princip rovnosti zbraní, který nelze chápat pouze jako jednostrannou výhodu na straně obviněného. Proti argumentu ochrany slabší strany uvedl, že námitka extrémního nesouladu mnohdy slouží i k ochraně práv poškozených, popř. i zúčastněných osob, které je nutné považovat za ještě slabší stranu trestního řízení a dovolání nejvyšší státní zástupce přitom může směřovat i k ochraně práv těchto dalších procesních stran. Rovněž připomněl, že doktrína extrémního nesouladu se neuplatňuje pouze v trestním řízení, ale i v jiných typech řízení, včetně civilního, kde nelze hovořit o silnější a slabší straně. Ani podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva nelze dovodit odlišnou aplikaci principu rovnosti stran v trestním řízení. Z relevantních

ústavních norem nelze dovodit, že by námitka extrémního nesouladu byla toliko výlučným právem obviněného, neboť může v konkrétním případě směřovat k zachování objektivního práva na spravedlivé rozhodování, přičemž ochrana této hodnoty je podle čl. 90 Ústavy svěřena všem soudům, a námitka extrémního nesouladu tak umožňuje nápravu těch rozhodnutí, která jsou zatížená extrémními vadami, v jejichž důsledku se rozhodnutí stává objektivně nespravedlivým a příčícím se ústavnímu vymezení České republiky jakožto demokratického státu. Z uvedených důvodů dovodil, že i nejvyšší státní zástupce je oprávněn vznést v neprospěch obviněného námitku extrémního nesouladu. V případě, že by rozhodující senát Nejvyššího soudu dospěl k opačnému názoru, pak nejvyšší státní zástupce navrhl, aby byla věc postoupena k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu. Nad rámec uvedených námitek ještě poukázal na skutečnost, že soud prvního stupně rozhodl o postoupení věci s odůvodněním, že se nejedná o trestný čin, ale může se jednat o přestupek, avšak ve výroku svého usnesení popsal skutek zcela shodně s podanou obžalobou a nezahrnul do něj skutkové okolnosti, jimiž svůj závěr zdůvodnil. Soud musí ve výroku usnesení popsat skutek tak, jak ho zjistil, a nikoli tak, jak byl popsán v obžalobě, a přitom musí zachovat totožnost skutku. Skutek tak musí odpovídat výsledkům dokazování a zjištěným skutečnostem, protože jen takto vymezený skutek vytváří podklad pro orgán, jemuž byla věc postoupena. Právní závěr soudu prvního stupně, pokud jednání obviněného neshledal trestným činem poškození cizí věci a věc postoupil jako přestupek k projednání správním orgánem, je vadný, a byl tak naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. Tím, že stížnostní soud zamítl stížnost státního zástupce, přestože řízení soudu prvního stupně vykazovalo vady podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) tr. ř., byl naplněn rovněž dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

8. Závěrem nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a aby přikázal Okresnímu soudu v Tachově, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

9. Ve věci nejprve rozhodoval senát č. 3 trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „senát č. 3“), který rozhodl usnesením dne 31. 10. 2018, sp. zn. 3 Tdo 1155/2018, tak, že podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, věc obviněného S. B. postoupil velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu k rozhodnutí. Tento postup zvolil, neboť zjistil, že mezi senáty trestního kolegia Nejvyššího soudu existují výrazné rozdíly v právním názoru na problematiku, zda možnost namítat extrémní rozpor mezi obsahem provedených důkazů a učiněnými skutkovými zjištěními svědčí toliko obviněnému, nebo také nejvyššímu státnímu zástupci. V usnesení, kterým věc postoupil velkému senátu, senát č. 3 ve své argumentaci odkázal na dovolání nejvyššího státního zástupce a rozhodovací praxi senátů č. 4, 8 a 11 a zdůraznil, že námitka extrémního rozporu mezi obsahem provedených důkazů a učiněnými skutkovými zjištěními je obsahově součástí širšího pohledu na spravedlivý proces. Dále konstatoval, že nelze upřednostňovat subjektivní právo obviněného před objektivní ústavní hodnotou demokratického právního státu, a uzavřel, že by ústavně zakotvená ochrana práv na základě čl. 90 Ústavy měla svědčit i státnímu zástupci v dovolacím řízení, v němž podal mimořádný opravný prostředek v neprospěch obviněného podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť ústavní ochrana by měla být rovnocenná.

III.
Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud, resp. velký senát jeho trestního kolegia, poté, co dospěl k závěru, že s ohledem na rozdílnou rozhodovací praxi senátů Nejvyššího soudu v nastíněné otázce je příslušným k rozhodnutí ve věci, jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejdříve zkoumal, zda je dovolání nejvyššího státního zástupce přípustné, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou a zda má všechny obsahové a formální náležitosti. Shledal přitom, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném týmž zákonným ustanovením a splňuje též obsahové a formální náležitosti podle § 265f odst. 1 tr. ř. Dále shledal, že dovolání nejvyššího státního zástupce je zjevně

neopodstatněné.

11. Nejvyšší státní zástupce v dovolání uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f), g) a l) tr. ř.

12. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. je dán tehdy, pokud bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. „Dovolací důvod zde spočívá v okolnosti, že nebyly splněny zákonné podmínky k tomu, aby soud učinil některé z rozhodnutí uvedených v § 265a odst. 2 písm. c), d), f) a g) tr. ř., kterým soud přesto rozhodl“ (viz ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck 2013, s. 3162). Námitky nejvyššího státního zástupce, že byla věc obviněného nesprávně postoupena k projednání Městskému úřadu v T., jsou pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. podřaditelné.

13. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

14. Z dikce uvedeného ustanovení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady hmotněprávní. Zpochybnění správnosti skutkových zjištění do zákonem vymezeného okruhu dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř. zahrnout nelze. Soudy zjištěný skutkový stav je pro dovolací soud východiskem pro posouzení skutku z hlediska hmotného práva. Dovolací soud tedy vychází ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn soudy prvního a druhého stupně.

15. V mezích dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde, nebo že jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

16. Na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nelze ovšem namítat a ani přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci ustanovení procesních, nikoliv hmotněprávních. Dovolání lze opírat jen o námitky hmotněprávní povahy, nikoli o námitky skutkové.

17. Současně platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

IV.
Důvodnost dovolání

18. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu se nejprve v souladu s usnesením senátu č. 3 ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 3 Tdo 1155/2018, zabýval spornou otázkou, zda možnost namítat v dovolání tzv. extrémní rozpor mezi obsahem provedených důkazů a učiněnými skutkovými zjištěními svědčí toliko obviněnému nebo také nejvyššímu státnímu zástupci.

19. Obecně je třeba k dovolání v trestních věcech připomenout, že v českém právním řádu je přípustné pouze ze zákonem taxativně stanovených důvodů, které jsou uvedeny v § 265b tr. ř. „Dovolací důvody vypočtené v ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. spočívají v určitých vadách, jimiž je

zatíženo rozhodnutí napadené dovoláním nebo řízení, které mu předcházelo. Jde o právní vady, nikoli o vady skutkové, a to jak hmotněprávní [viz důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h), i), j) tr. ř.], tak i procesní [viz důvody podle § 265b odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f) tr. ř.]. Důvody v § 265b odst. 1 písm. k) a l) tr. ř. pak mají hmotněprávní i procesní aspekty. Řešení skutkových vad má místo především v řádném opravném řízení a výjimečně též cestou stížnosti pro porušení zákona nebo obnovy řízení [viz též důvod pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř., který zdůrazňuje řešení právní otázky]“ (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck 2013, s. 3154).

20. Přezkoumání skutkových zjištění je na základě shora uvedeného z dovolacího řízení v zásadě vyloučeno. S ohledem na konstantní rozhodovací praxi Ústavního i Nejvyššího soudu však může Nejvyšší soud, jako soud dovolací, výjimečně zasáhnout do skutkových zjištění soudů prvního a druhého stupně, pokud to odůvodňuje existence tzv. extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů a provedenými důkazy, neboť v takovém případě je dotčeno ústavně garantované základní právo obviněného na spravedlivý proces a zásah Nejvyššího soudu má podklad v čl. 4 a 90 Ústavy (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 166/95, nález Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2005, sp. zn. IV. ÚS 216/04, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. 7 Tdo 448/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 11. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1273/2007, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 3 Tdo 668/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2018, sp. zn. 4 Tdo 357/2018). Nejvyšší soud interpretoval a aplikoval shora uvedené podmínky připuštění dovolání tak, aby dodržel maximy práva na spravedlivý proces vymezené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a Listinou základních práv a svobod, neboť Nejvyšší soud je povinen v rámci dovolání posoudit, zda nebyla v předchozích fázích řízení porušena základní práva dvolatele, včetně jeho práva na spravedlivý proces (k tomu srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, vyhlášeno jako sdělení Ústavního soudu pod č. 40/2014 Sb., uveřejněno pod st. č. 38/14 ve sv. 72 Sb. nál. a usn. ÚS ČR). Právě z těchto uvedených hledisek se tedy Nejvyšší soud zabýval naplněním dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ve vztahu k namítanému extrémnímu rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů a provedenými důkazy ve vztahu k právnímu posouzení jednání obviněného S. B. jako přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku a pokusu přečinu ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1, § 146 odst. 1 tr. zákoníku. Nejvyšší soud považuje za nutné však zdůraznit, že i Ústavní soud výslovně v uvedeném stanovisku konstatoval, že jeho názor, „… podle kterého nelze nesprávné skutkové zjištění striktně oddělovat od nesprávné právní kvalifikace … však neznamená, že by Nejvyšší soud v každém případě, kdy dovolání obsahuje argumentaci ve vztahu ke skutkovým zjištěním, musel považovat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. za prima facie naplněný. Je totiž jediným oprávněným orgánem, kterému v tomto stadiu přísluší posuzovat naplnění konkrétního dovolacího důvodu (viz § 54 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Janyr a ostatní proti České republice ze dne 13. 10. 2011, č. stížnosti 12579/06, 19007/10 a 34812/10), a toto posouzení je závaznou podmínkou pro případné podání ústavní stížnosti (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu)“ [srov. bod 23 citovaného stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, vyhlášeného jako sdělení Ústavního soudu pod č. 40/2014 Sb., uveřejněného pod st. č. 38/14 ve sv. 72 Sb. nál. a usn. ÚS ČR].

21. O extrémní rozpor se ve smyslu jeho výkladu jedná tehdy, pokud by bylo možno důvodně učinit závěr, že skutková zjištění soudů postrádají obsahovou spojitost s provedenými důkazy, tedy že tato skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, popřípadě jsou přímo opakem obsahu důkazů, na jejichž podkladě tato zjištění byla učiněna, apod. Extrémní nesoulad je tak dán v případě očividného nesouladu skutkových a právních závěrů s provedenými důkazy, tedy tehdy, kdy skutek, který se stal předmětem právního posouzení, nebyl zjištěn způsobem slučitelným s právem obviněného na spravedlivý proces (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 6 Tdo 164/2014). Z uvedeného tedy vyplývá, že obviněný

v dovolání může námitku extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy uplatnit. V případě, že ji Nejvyšší soud shledá důvodnou, může zasáhnout do skutkových zjištění soudů nižších stupňů.

22. K otázce, zda námitku extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy může v dovolání v neprospěch obviněného úspěšně uplatnit i nejvyšší státní zástupce, však přistupuje dosavadní rozhodovací praxe rozdílně, přičemž část senátů Nejvyššího soudu se přiklání k tomu, že tuto námitku vytknutou v dovolání nejvyšším státním zástupcem lze akceptovat a na základě ní zasáhnout do skutkových zjištění soudů (senáty č. 4, 8 a 11), zatímco část senátů Nejvyššího soudu tuto námitku nejvyššího státního zástupce neakceptuje a pokládá ji za námitku zcela mimo dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., stejně jako mimo ostatní dovolací důvody podle § 265b odst. 1 tr. ř., a z jejího podnětu nepřezkoumává skutková zjištění soudů nižších stupňů (senáty č. 5, 6 a 7).

23. Senát č. 4 v usnesení ze dne 18. 4. 2018, sp. zn. 4 Tdo 58/2018, shledal, že námitka nejvyššího státního zástupce založená na existenci extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy je z pohledu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. právně relevantní. Námitku akceptoval, přezkoumal napadené rozhodnutí, z podnětu dovolání nejvyššího státního zástupce jej zrušil a přikázal soudu prvního stupně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

24. Senát č. 8 v usneseních ze dne 29. 7. 2009, sp. zn. 8 Tdo 357/2009, ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 8 Tdo 109/2014, ze dne 27. 7. 2016, sp. zn. 8 Tdo 811/2016, dospěl ke stejnému závěru, když shledal námitky nejvyššího státního zástupce stran extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy důvodnými. Podle senátu č. 8 svědčí uvedený rozpor o kolizi se základními postuláty spravedlivého procesu při absenci řádné logické vazby na provedené důkazy. V těchto případech shledal dovolání nejvyššího státního zástupce, založená na námitce existence extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy, opodstatněnými a napadená rozhodnutí zrušil.

25. Obdobný názor vyjádřil i senát č. 11 v usnesení ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tdo 1131/2016, když v dovolání nejvyššího státního zástupce akceptoval námitku stran extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy a mj. z podnětu této námitky zrušil napadené rozhodnutí. V předmětném dovolání nejvyšší státní zástupce napadl vady spočívající v extrémním rozporu, existenci opomenutého důkazu i chybnou aplikaci ustanovení § 15, § 19 a § 287 tr. zákoníku, a senát č. 11 tyto námitky shledal opodstatněnými.

26. Opačný názor, než výše uvedené senáty trestního kolegia Nejvyššího soudu, zaujal ve své rozhodovací praxi senát č. 5, a to v usneseních ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1163/2016, ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 Tdo 46/2017, ze dne 31. 5. 2017, sp. zn. 5 Tdo 486/2017. V uvedených případech senát č. 5 dospěl k závěru, že nejvyšší státní zástupce svoji argumentaci o přípustnosti takových námitek extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy a jejich podřaditelnosti pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. opřel o judikaturu Ústavního soudu vyvinutou na základě ústavních stížností obviněných namítajících porušení základního lidského práva na obhajobu ve smyslu čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listiny“) a práva na spravedlivý proces podle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluvy“). Uvedl, že jakkoliv je možno rozumět argumentaci nejvyššího státního zástupce o rovnosti stran, přece jen nemůže veřejný žalobce v trestní věci ku svému prospěchu uplatňovat pravidla stanovená na ochranu „slabší“ procesní strany vyplývající z uvedených právních předpisů chránících základní lidská práva a nemůže se na úkor obviněného jako „slabší“ procesní strany dovolávat pravidel stanovených na jeho ochranu plynoucích z jeho práva na obhajobu, přičemž připomněl, že Nejvyšší soud není obecnou třetí instancí, která by byla zaměřena i

na přezkum správnosti a úplnosti skutkových zjištění, protože takto nebylo postavení Nejvyššího soudu v rámci řízení o dovolání zákonodárcem zamýšleno, ostatně Nejvyšší soud ani zásadně neprovádí dokazování v dovolacím řízení (§ 265r odst. 7 tr. ř.), a pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů, což samo o sobě ospravedlňuje jejich restriktivní výklad Nejvyšším soudem (a nikoli výklad extenzivní, jehož se nejvyšší státní zástupce domáhá). Senát č. 5 v uvedených usneseních dovolání nejvyššího státního zástupce odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., když uzavřel, že uplatněné dovolací námitky nelze obsahově podřadit pod žádný dovolací důvod, neboť směřovaly výlučně proti skutkovým zjištěním, a nikoli proti právnímu posouzení skutku.

27. Rovněž senát č. 6 se v usnesení ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 6 Tdo 450/2017, přiklonil k obdobnému názoru jako senát č. 5, kdy uvedl, že Nejvyšší soud sice může výjimečně přistoupit k zásahu do skutkových zjištění soudů nižších stupňů, avšak podle judikatury Ústavního soudu tak může učinit toliko v případě zjištění, že nesprávná realizace důkazního řízení se dostává do kolize se základními postuláty spravedlivého procesu. Právo na spravedlivé trestní řízení nicméně nesvědčí nejvyššímu státnímu zástupci, nýbrž pouze obviněnému (srov. čl. 6 Úmluvy). Dále zdůraznil, že pokud by bylo dovolání nejvyššího státního zástupce podáno jen z těchto důvodů, bylo by jej nutno odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. s tím, že jde o dovolání, které bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b odst. 1 tr. ř.

28. Senát č. 7 ve shodě se závěry senátů č. 5 a 6 v usneseních ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 7 Tdo 35/2018, ze dne 4. 4. 2018, sp. zn. 7 Tdo 425/2018, ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 7 Tdo 604/2018, shledal, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně, ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Výjimečně sice může Nejvyšší soud přistoupit k zásahu do skutkových zjištění soudů nižších stupňů, ale podle judikatury Ústavního soudu tak může učinit toliko v případě zjištění, že nesprávná realizace důkazního řízení se dostává do kolize s postuláty spravedlivého procesu. Právo na spravedlivé trestní řízení nicméně nesvědčí státnímu zástupci, nýbrž pouze obviněnému. Na základě uvedeného by tedy Nejvyšší soud ani nemohl z podnětu námitky extrémního nesouladu státním zástupcem v projednávaném případě zasáhnout do skutkového stavu zjištěného soudem prvního, resp. druhého stupně. Senát č. 7 tedy v těchto věcech neakceptoval uvedenou námitku a shledal, že tato nenaplňuje dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ani jiný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 tr. ř.

29. Z výše uvedeného vyplývá zcela zřejmá rozdílná praxe jednotlivých senátů trestního kolegia Nejvyššího soudu při posuzování otázky extrémního rozporu namítaného nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného, přičemž tato procesní otázka má po právní stránce zásadní význam. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu se ztotožnil s názorem senátu č. 3, že je nezbytné sjednotit rozhodovací praxi Nejvyššího soudu v řízení o dovolání nejvyššího státního zástupce v neprospěch obviněného v případě námitek extrémního rozporu, a to i z hlediska určení shodného výkladu Nejvyššího soudu k uvedené problematice.

30. Z rozhodovací praxe Ústavního soudu je patrno, že existence extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními z nich učiněnými je zásahem do ústavně zaručených základních práv a svobod obviněného, především pak do práva jednotlivce na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny, popřípadě též podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Pokud současně jde o rozhodnutí, jímž obecný soud vysloví právní závěry týkající se trestní odpovědnosti jednotlivce, je podle Ústavního soudu třeba takové rozhodnutí posuzovat jako rozporné s čl. 8 odst. 2 Listiny (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, sp. zn. I. ÚS 4/04, nebo nález Ústavního soudu ze dne 18. 6. 2003, sp. zn. IV. ÚS 558/02). Ústavní soud tak ve svých rozhodnutích námitku extrémního rozporu přiznává toliko obviněnému a z odůvodnění těchto závěrů vyplývá, že tuto námitku nelze

přiznat státnímu zástupci, neboť mu nesvědčí ustanovení Ústavy, Listiny a Úmluvy chránící práva jednotlivců. Tyto závěry jsou podpořeny i aktuální judikaturou Ústavního soudu, ze které výslovně vyplývá, že se nejvyšší státní zástupce nemůže domáhat ochrany uvedených práv na úkor slabší strany, tedy obviněného. Podle Ústavního soudu tak nelze rozšiřovat dovolací důvody k neprospěchu obviněného (viz odst. 33, 37 a 41 nálezu Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2019, sp. zn. I. ÚS 2832/18).

31. Na základě uvedených východisek dospěl velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu, ve shodě s rozhodnutími senátů č. 5, 6 a 7, k následujícímu závěru. Námitky extrémního nesouladu, příp. extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními, jsou námitkami, které se v souladu s rozhodovací praxí Ústavního i Nejvyššího soudu pokud jsou důvodné dotýkají porušení základních práv obviněného jakožto jednotlivce ve smyslu čl. 36 a násl. Listiny a práva na spravedlivý proces v souladu s čl. 6 Úmluvy. V případě, kdy Nejvyšší soud porušení těchto základních práv obviněného na základě namítnutého extrémního rozporu shledá, má zásah Nejvyššího soudu v rámci dovolacího řízení podklad v čl. 4 a 90 Ústavy. Uvedená základní práva však chrání obviněného jakožto „slabší“ procesní stranu, a nejvyšší státní zástupce se jich proto nemůže na úkor této „slabší“ procesní strany dovolávat, neboť pravidla plynoucí z práva obviněného na obhajobu byla stanovena na jeho ochranu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1163/2016, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 6 Tdo 450/2017, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2017, sp. zn. 5 Tdo 486/2017). Podle zákonné úpravy dovolání není Nejvyšší soud obecnou třetí instancí, která by byla v zásadě zaměřena také na přezkum správnosti a úplnosti skutkových zjištění, protože takto nebylo postavení Nejvyššího soudu v rámci řízení o dovolání vymezeno. To vyplývá i z toho, že Nejvyšší soud zásadně neprovádí dokazování v dovolacím řízení (§ 265r odst. 7 tr. ř.). Ve smyslu § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně, ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů, což samo o sobě ospravedlňuje restriktivní výklad dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (a nikoli výklad extenzivní, jehož se nejvyšší státní zástupce domáhá – srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1163/2016, a ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 Tdo 46/2017). Výjimečně sice může Nejvyšší soud přistoupit k zásahu do skutkových zjištění soudů nižších stupňů, ale podle shora uvedené judikatury Ústavního soudu tak může učinit toliko v případě zjištění, že nesprávná realizace důkazního řízení se dostává do kolize s postuláty spravedlivého procesu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 6 Tdo 450/2017). Právo na spravedlivé trestní řízení nicméně nesvědčí státnímu zástupci, který podal odvolání v neprospěch obviněného. Na základě uvedeného by tedy Nejvyšší soud ani nemohl z podnětu námitky extrémního nesouladu státním zástupcem v projednávaném případě zasáhnout do skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 2018, sp. zn. 7 Tdo 425/2018). Nejvyšší státní zástupce proto může námitku extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů a provedenými důkazy v dovolání uplatnit pouze ve prospěch obviněného, ale nikoli v jeho neprospěch. Pokud nejvyšší státní zástupce tuto námitku uplatní v neprospěch obviněného, a nebude-li uplatněna jiná relevantní námitka, Nejvyšší soud bez věcného přezkumu dovolání nejvyššího státního zástupce odmítne podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. jako dovolání podané z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.

32. Po vypořádání se s otázkou rozdílné rozhodovací praxe přistoupil velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu k rozhodnutí o podaném dovolání v této věci. Jak již bylo nastíněno výše, dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení a Nejvyšší soud není v dovolacím řízení ve vztahu k tomuto tvrzenému dovolacímu důvodu na podkladě dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněného z důvodu extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů a provedenými důkazy oprávněn přezkoumávat a hodnotit postup hodnocení důkazů soudy

obou stupňů, neboť je povinen vycházet z jejich skutkových zjištění a teprve v návaznosti na zjištěný skutkový stav hodnotit hmotně právní posouzení skutku. Tento dovolací důvod tak není obsahově naplněn ani námitkami, které jsou polemikou se skutkovými zjištěními soudů, se způsobem hodnocení důkazů nebo s postupem soudů při provádění důkazů (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 3 Tdo 68/2002, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2002, sp. zn. 7 Tdo 686/2002). Průlom do skutkových zjištění soudů nižších stupňů může Nejvyšší soud učinit pouze v případech, kdy to odůvodňuje existence výše uvedeného a v dovolání podaném ve prospěch obviněného výslovně namítnutého a odůvodněného extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 5 Tdo 534/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2006, sp. zn. 8 Tdo 373/2006). Jak velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu shora uzavřel, námitku extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními ve svém dovolání v neprospěch obviněného nemůže nejvyšší státní zástupce úspěšně uplatnit, mohl by tak učinit jedině, pokud by tato námitka svědčila ve prospěch obviněného. V této věci tak nelze z podnětu výše uvedeného dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněného zasahovat do skutkových zjištění soudů nižších stupňů. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu proto vycházel výhradně ze skutkových zjištění tak, jak je uzavřel soud prvního stupně, a následně potvrdil i soud stížnostní. Ze skutkových závěrů soudů přitom vyplývá, že obhajoba obviněného, že omylem sešlápl současně brzdový i plynový pedál, a tím způsobil dopravní nehodu, nebyla provedeným dokazováním zcela vyvrácena. Podle těchto skutkových závěrů tak obviněný nenaplnil znak skutkových podstat přečinů poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku ani pokusu přečinu ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1, § 146 odst. 1 tr. zákoníku ve formě úmyslného zavinění. Na základě uvedeného shledal velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu, že námitka nejvyššího státního zástupce proti skutkovým zjištěním odvolacího soudu učiněná v neprospěch obviněného nenaplnila jím uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ani jiný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 tr. ř.

33. K námitce nejvyššího státního zástupce ohledně nezahrnutí výsledků dokazování do popisu skutku postupovaného správnímu orgánu velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu poznamenává, že by bylo možné si představit vhodnější formulaci popisu skutkového děje s ohledem na soudem prvního stupně učiněné skutkové závěry. S přihlédnutím ke znakům předmětných přečinů, které byly v jednání obviněného obžalobou shledávány, však není zvolená formulace popisu skutku natolik nepřiléhavá, aby ji nebylo možné s jistou mírou benevolence akceptovat, a to zvláště když velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu nepřipustil námitku extrémního rozporu vznesenou nejvyšším státním zástupcem v podaném dovolání, a tudíž v dovolacím řízení nedošlo k přezkumu skutkových zjištění a skutkových závěrů soudu. Pokud totiž soud podle výsledků dokazování shledá, že nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění, pak postoupí věc orgánu, který je příslušný o takovém skutku rozhodnout. Ve výroku takového usnesení je třeba popsat skutek, jehož se postoupení týká, tak, aby tento popis v souladu se skutečnými zjištěními vyplývajícími z důkazů obsahoval pouze okolnosti odůvodňující podezření, že byl spáchán přestupek, a nikoli okolnosti převzaté z usnesení o zahájení trestního stíhání, případně obžaloby, jež původně odůvodňovaly podezření ze spáchání trestného činu, které se v průběhu dokazování nepotvrdilo (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2001, sp. zn. 7 Tz 10/2001). Postoupení věci podle § 222 odst. 2 tr. ř. se týká vždy skutku, a nikoli jeho možného právního posouzení. Z výroku usnesení proto musí být zřejmé, o jaký skutek se jedná a jaký skutek bude předmětem rozhodování jiného příslušného orgánu. Pokud tedy soud po provedeném dokazování zjistí jiné skutkové okolnosti, než na základě kterých byla podána obžaloba, nestačí nová skutková zjištění uvést jen v odůvodnění rozhodnutí, protože orgán, jemuž se věc postupuje, bude rozhodovat o tom skutku, který vzešel z výsledků dokazování před soudem, a nikoli o tom skutku, pro který byla podána obžaloba. Přestože § 222 odst. 2 tr. ř. užívá pojem „zažalovaný skutek“ nelze z toho dovozovat, že je tím myšlen v přesné a nezměněné podobě ten skutek, který je uveden v obžalobě. V případě takového výkladu by zcela

postrádalo smysl to, že orgán, jemuž byla věc postoupena, rozhoduje o skutku, jak byl vymezen v usnesení o postoupení věci. V opačném případě by i tento orgán musel rozhodovat znovu o skutku, který však dokazováním u soudu prokázán takto nebyl, neboť v něm soud na základě jiných skutkových okolností neshledal trestný čin. Pokud by soud neučinil jiné skutkové závěry na základě dokazování, byly by naplněny znaky trestného činu na základě skutkových okolností, ze kterých vycházela obžaloba. Pak by nebyl důvod postupovat věc jinému orgánu. Ve výroku, jímž se podle § 222 odst. 2 tr. ř. postupuje věc jinému orgánu, je nutné uvést skutek, jak byl zjištěn soudem, bez ohledu na to, jak byl popsán v obžalobě. Přitom je třeba zachovat totožnost skutku. Skutek, pro který se věc postupuje, musí odpovídat výsledkům soudem provedeného dokazování a zjištěným skutečnostem, protože jen tento skutek vytváří podklad pro orgán, jenž se má věcí dále zabývat. Takovým podkladem nejsou úvahy a závěry uvedené v odůvodnění tohoto usnesení (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2016, sp. zn. 8 Tdo 1417/2016, uveřejněné pod č. 19/2017 Sb. rozh. tr.). V nyní projednávaném případě přitom v usnesení soudu prvního stupně nedoznal popis skutku žádných změn od jeho popisu v obžalobě ani usnesení o zahájení trestního stíhání. Postoupení věci jinému orgánu podle § 171 odst. 1, § 188 odst. 1 písm. b), § 222 odst. 2 nebo § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. je v tomto směru odlišné od zproštění obviněného obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř., kdy soud zprošťuje pro skutek uvedený v žalobním návrhu bez ohledu na to, že by dokazováním byl případně prokázán poněkud odlišný průběh skutkového děje, právě z toho důvodu, že podle výsledků dokazování dospěl k závěru, že se ve skutku označeném v žalobním návrhu nejedná o trestný čin a není ani namístě postoupit věc jinému orgánu k projednání, neboť se nemůže jednat ani o přestupek nebo kárné provinění (srov. rozhodnutí č. 6/1965 Sb. rozh. tr. a přiměřeně i rozhodnutí č. 68/1980 Sb. rozh. tr.). Soud prvního stupně tedy měl upřesnit popis skutku, který postoupil k projednání ve správním řízení, aby tento odpovídal jeho skutkovým závěrům o chybějícím úmyslu tzv. vybrzdit poškozeného, pokud přisvědčil obhajobě obviněného, že brzdový pedál sešlápl omylem společně s plynovým pedálem. S ohledem na již shora uvedený závěr Nejvyššího soudu o nemožnosti akceptovat námitku nejvyššího státního zástupce o extrémním rozporu, nelze přezkoumávat způsob, jakým soudy hodnotily důkazy a jaká skutková zjištění z nich učinily, a proto za daného stavu v dovolacím řízení nelze napravit ani tuto ryze formální vadu. Pro nemožnost skutkových změn a s tím spojenou nemožnost jiného posouzení skutku by kasace napadeného rozhodnutí o postoupení věci jinému orgánu pro vadu, která zatěžuje jeho výrokovou část (nevyjádření skutkových zjištění soudů), byla ryze formální. Při dalším rozhodování soudu po případném zrušení jeho rozhodnutí dovolacím soudem by totiž nemohlo dojít ke změně vlastního řešení projednávané věci, spočívající v postoupení věci jinému orgánu. Soud by mohl vynést jen takové rozhodnutí, v jehož výrokové části by promítl skutkové závěry obsažené nyní v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Taková formální náprava, která by na postavení obviněného neměla žádný vliv, neodůvodňuje zrušení pravomocného rozhodnutí v dovolacím řízení. Při rozhodování bylo upřednostněno hledisko materiálního posuzování významu zjištěné vady a zájem na stabilitě pravomocných soudních rozhodnutí před nápravou ryze formální vady, jejíž odstraňování by bylo možno označit za projev přepjatého formalismu.

34. K nejvyšším státním zástupcem uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. pak lze uvést, že námitka, kterou brojil proti postoupení věci k projednání ve správním řízení Městskému úřadu v T., je sice podřaditelná pod tento dovolací důvod, avšak vzhledem ke shora uvedenému ji velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu shledal zjevně neopodstatněnou. Jak velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu rozvedl výše, námitku nejvyššího státního zástupce stran extrémního rozporu, pokud je namítán v neprospěch obviněného, nelze v dovolání akceptovat, a na jejím podkladu tak ani není možné přezkoumávat způsob, jakým soudy hodnotily důkazy a jaká skutková zjištění z nich vyvodily. S ohledem na uvedené nezbývá než akceptovat postup soudu prvního stupně, který byl následně potvrzen i soudem stížnostním, když poté, co uzavřel, že se nejedná o trestné činy pro absenci znaku ve formě úmyslného zavinění, věc postoupil k projednání ve správním řízení, neboť podle jeho závěrů nebylo bez důvodných pochybností prokázáno, že by obviněný brzdový pedál sešlápl úmyslně.

35. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je dán, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Jelikož velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu shledal dovolání nejvyššího státního zástupce zjevně neopodstatněným z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., a zcela mimo rámec dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., pak je namístě jej shledat zjevně neopodstatněným i z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

36. S ohledem na výše uvedené i při zjištění vytknuté formální vady výroku rozhodnutí velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu shledal dovolání nejvyššího státního zástupce zjevně neopodstatněným, a proto je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.